

Introducció:

Tres dècades d'Acta Numismàtica

M. CRUSAFONT I SABATER

Les introduccions d'*Acta Numismàtica* han anat alternant dues vessants diferents. D'una banda hem procurat d'anar incorporant opinions alienes, més o menys externes a la publicació, a fi d'obtenir punts de vista objectius que ens poguessin ajudar a perfeccionar, complementar o corregir. De l'altra, hem publicat reflexions pròpies, com petits balanços de la tasca realitzada i, en certa manera, com una forma de rendiment de comptes. També hi ha hagut, però, algun cas atípic, com per exemple la introducció que vàrem dedicar a la figura de Joaquim Botet i Sisó.

En l'avenença actual, havent passat ja tres dècades des de l'inici de la publicació, una reflexió analítica i un cert balanç semblen obligats. Ho hem anat fent cíclicament, a voltes en relació a *Acta Numismàtica* i en d'altres en relació a la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN). En aquesta ocasió, *Acta* torna a ésser la protagonista indiscutible. Pensem que pot ésser útil analitzar, per exemple, quins elements han fet possible l'existència sòlida i l'aparició regular d'una publicació estudiosa i minoritària durant més de trenta anys.

La primera condició ha estat la consolidació d'un equip central, d'un nucli de persones en disposició d'aportar-hi la dedicació necessària. *Acta* va començar en una relativa «olor de multituds». Villaronga trobà un valuós recolzament en J. Romagosa i J. Almirall i la col·laboració de la Secció Numismàtica del Cercle F. i N. de Barcelona. Però els entusiasmes inicials es refreden, la tasca de cadascú pren temps i la continuïtat pesa més i més. En aquest sentit, L. Villaronga aviat no va poder comptar amb la dedicació permanent de ningú i durant els llargs set anys següents es pot dir que l'esforç d'*Acta* va caure sobre les seves espatlles. No és pas sobrer tornar-ho a recordar. Cal tenir present que l'equip central, el nucli mo-

tor, no pot fixar un límit al seu esforç ni a la seva dedicació: haurà de treballar tant com calgui fins a culminar tots els passos necessaris perquè, cada vegada, la nova edició d'*Acta* arribi al final del seu procés. D'alguna forma, és un compromís i un lligam incondicional, extremadament dur en mans d'una sola persona.

El nucli no es pogué formar fins als anys 1978-79, quan Anna M. Balaguer i jo mateix ens hi incorporàrem. Tres persones poden semblar un grup reduït, però per a una temàtica tan especialitzada i en un país tan petit com el nostre cal convenir, o acceptar, si es vol, que un equip de tres pot ser ja un molt bon equip.

Cal remarcar, perquè aquest ha estat un altre dels factors del bon resultat, que al llarg dels més de vint anys l'harmonia i el bon ambient han estat perfectes, sense fissures. Hi ha contribuït una bona amistat, però també el mutu respecte. Un respecte personal, però nascut també de la mútua valoració positiva del treball realitzat.

Certament l'equip no hauria pogut funcionar envoltat d'un desert. Entorn d'*Acta* i de la SCEN hi ha hagut sempre un ampli cercle d'amics i col·laboradors que, si no han pogut vincular-se permanentment a la tasca, han donat el seu suport incondicional quan ha calgut. Entre ells cal incloure-hi, naturalment, el nombrós equip de col·laboradors científics, que amb més o menys regularitat, han anat fent les seves aportacions. I, al marge d'algunes escasses i inevitables desercions, que més aviat s'han agraït, aquest cercle no ha deixat mai de créixer i de consolidar-se. D'aquesta manera, podem constatar que generalment hem tingut un excés de material i que, quan hem pogut, hem superat, a voltes àmpliament, el nombre inicialment fixat de pàgines, que era d'unes 225.

Aquest fet està també lligat amb un altre factor bàsic i indispensable: la viabilitat econòmica. Es il·lusori pensar que una publicació estudiosa especialitzada pugui sostenir-se per si sola. Afortunadament, els temps difícils queden lluny i pocs anys després de la constitució de la SCEN, l'Institut d'Estudis Catalans va poder assegurar-nos aquest suport complementari que ens era imprescindible.

Podem parlar ara d'un altre element important: el programa. Quins han estat els objectius d'*Acta*? Certament hi ha hagut, des del principi, una exigència de qualitat i una voluntat de difondre. En els primers anys, en què la supervivència podia haver estat l'únic nord, la qualitat mai va defallir i l'utilíssim servei de les recensions bibliogràfiques va complementar sempre el gruix de les col·laboracions. Quan es va poder estabilitzar un equip mínim, aviat ens plantejàrem noves fites: d'organització interior, d'equilibri temàtic i de consolidació d'un equip de col·laboradors com a condició bàsica per cobrir aquest nous objectius. També encaràrem dues noves qüestions: la confecció d'uns índexs a una cadència raonable i l'obertura d'un nou complement: l'espai de les troballes monetàries.

Pel que fa a l'equilibri temàtic, les taules que apareixen a continuació, obtingudes sobre el nombre de pàgines dedicades a cada sector o franja, ens mostren la consecució d'uns resultats prou acceptables.

Dos comentaris, finalment, sobre els dos grups de complements d'*Acta* Nu-

TAULA I: Sectors

	<i>Acta 1-10</i>	<i>Acta 11-20</i>	<i>Acta 21-30</i>
Treballs d'interès general	10,3 %	7,6 %	11,7 %
Món Antic	28,2 %	33 %	23 %
Medieval	25,8 %	31,8 %	37,4 %
Modern i Contemporani	22,6 %	12,8 %	20,3 %
Medallística	5,6 %	5 %	2,4 %
Complements	7,5 %	5,2 %	5,2 %

Nota: Els complements inclouen les introduccions, memòries i notícies, però no l'apartat de troballes, incorporat més tardanament.

TAULA II: Franges temàtiques

	<i>Acta 1-10</i>	<i>Acta 11-20</i>	<i>Acta 21-30</i>
Món Antic: Grec i púnic	21 %	22 %	22,7 %
Ibèric i iberoromà	34 %	48,6 %	41 %
Romà i coetanis	45 %	29,4 %	36,3 %
Medieval: Bàrbars i coetanis	17,8 %	11,7 %	18,4 %
Islàmic	12,5 %	27,6 %	22,3 %
Català i Corona catalanoaragonesa	50 %	41,5 %	46 %
Castella, Portugal i altres	19,7 %	19,1 %	13,1 %
Mod/Cont. Català i Corona catalanoaragonesa	55,5 %	74,2 %	61,8 %
Castella, Portugal i altres	35,2 %	18 %	27,2 %
Ploms, pellofes i altres	9,3 %	7,5 %	10,9 %

mismàtica: les recensions i les troballes. Pel que fa a les recensions, al principi ens vam proposar d'ésser el més exhaustius possibles, cosa que donava entrada, a voltes, a títols intranscendents quan no desorientadors. És per això que posteriorment hem tendit a donar especial relleu als treballs veritablement útils. Cal advertir, però, que per poder accedir a aquesta informació cal que els autors ens adrecin els seus treballs i que no podem garantir una ressenya per a tots ells, tant per les limitacions d'espai com de disponibilitat de temps. Pel que fa a les troballes, hem ofert un lloc on acollir tota mena de notícies sobre les descobertes individuals, acumulatives i de tresors. És evident que el seu estudi esdevé molt més planer si hi ha un lloc, un referent conegut de tots on es vagin publicant. Val a dir que l'aplec assolit comença a tenir ja un pes considerable.

Ara el gran repte és la continuïtat. Hem de saber enllaçar amb un futur constructiu i, sobretot, tan llarg com sigui possible.